

a kép hátoldala

Vagaggini Memo: Bârkák 1933.
Gerevich Tibor fotóhagyatéka. MTA MKI Fotótár B 3643.

13.

PATKÓ KÁROLY (1895-1941)
Nápolyi öböl
(Hajóépítés a nápolyi öbölben), 1931

Tempera, fa, 84x96 cm

Jelezve jobbra lent: Patkó

Kezdő ár: 6 000 000 Ft / 20 000 EUR

Becsérték: 12 000 000 – 16 000 000 Ft

Estimated value: 40 000 – 53 333 EUR

PROVENIENCIA:

- Az 1940-es évek elejétől 2001-ig Vayer Lajos művészettörténész, majd Vayer Tamás jelmez- és díszlettervező tulajdonában
- 1954-1976 között letétben elhelyezve a Szépművészeti Múzeumban, illetve a Magyar Nemzeti Galériában

KIÁLLÍTVA:

- Patkó Károly festőművész gyűjteményes kiállítása. Ernst Múzeum CXXV. 1932. január, katalógus: 92. *(Nápolyi öböl)*
- A Munkácsy – céh sorsolással egybekötött V. reprezentatív kiállítása. Ernst Múzeum CXXXVIII. 1933. március, katalógus: 156. *(Nápolyi öböl)*
- Patkó Károly emlékkiállítás. Nemzeti Szalon, 1941. november 9-23., katalóguson kívül
- Patkó Károly emlékkiállítás. Magyar Nemzeti Galéria, 1971. szeptember – október, katalógus: 12. *(Hajóépítés a nápolyi öbölben)*

13

Patkó Károly: Hálójavítás. MNG Fotóadattár, 4730.

Patkó Károly: Útépités, 1931. MNG Fotóadattár, 4728.

Patkó Károly: BARKAVONTÁS. 1932. Lappang. MNG Fotóadattár, 4703/a.

Patkó Károly művészetét alapjaiban változtatta meg az a három év, amelyet a Római Magyar Akadémia ösztöndíjasaként Olaszországban töltött. Festészete gyökeres változásokon ment át ekkor, mind tartalmi, mind technikai szempontból. Ez az átalakulás pedig nem csak barátjára és pályatársára, Aba-Novák Vilmosra hatott inspirációs erővel, hanem az egész magyar művészeti élet számára is jelentős hatással bírt.

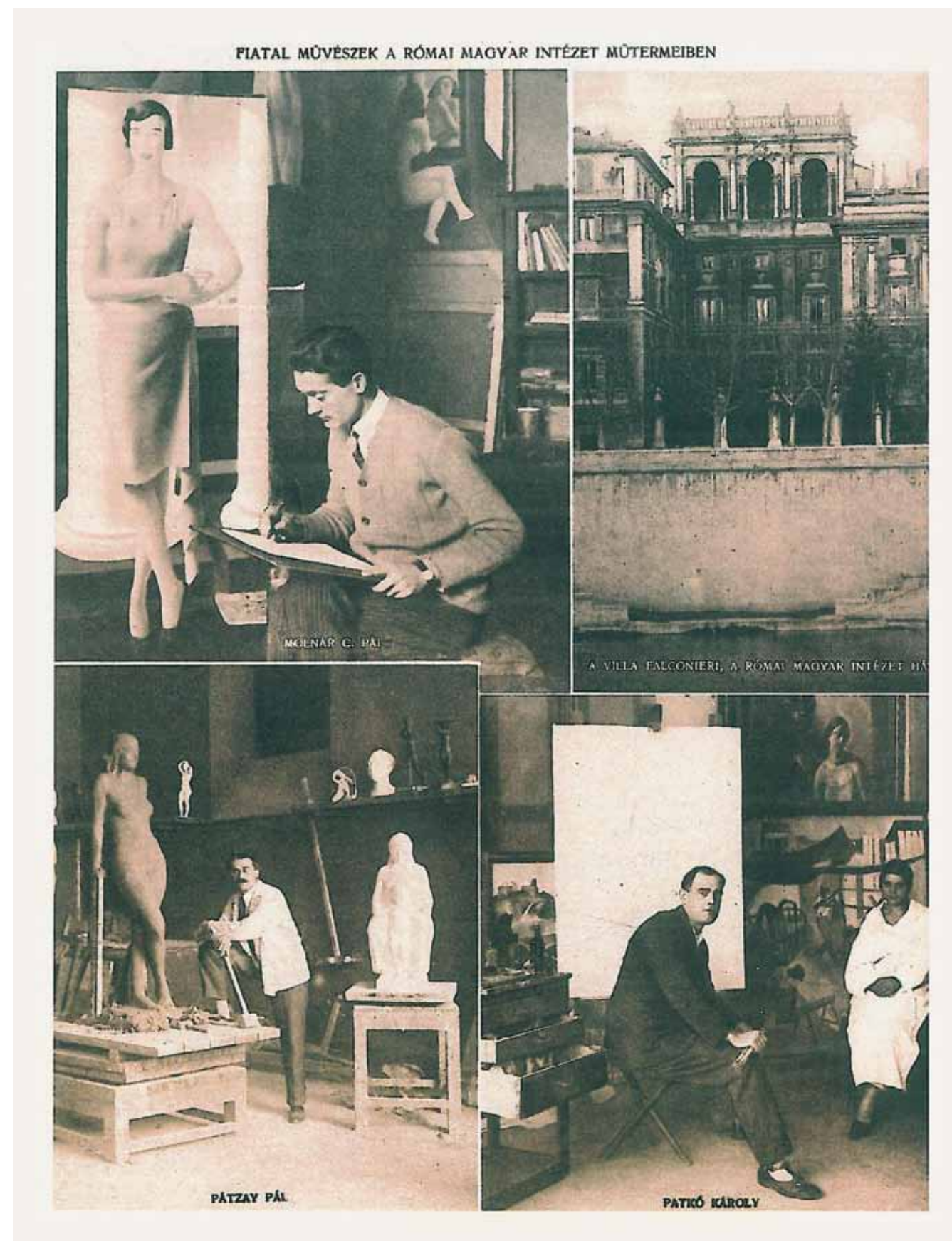
Egy – egy földrajzi helyszín néha egy művész életének teljes pályafutását, oeuvre-jét meg tudja változtatni. Ilyen elementáris erővel hatott Cézanne-ra a Mont Saint Victoire, vagy Egyry József-re a Balaton. Ez történt Patkóval Olaszországban, ahol a napfény, a középkori kisvárosok, a kulturális tradíció és a kortársak együttes hatásának eredménye gyökeres stílusfordulatot hozott festészetében. Róma sokkal többet jelentett számára egy egyszerű tanulmányi útnál, hiszen megtalálta a megoldást a klasszikus hagyományok modern átértelmezésére. Ez az újítás egyrészt a technikában mutatkozott meg, a reneszánsz freskók hatása új világot, technikát és színfelfogást eredményezett számára. Piero della Francesca, illetve az utazásai során látott monumentális freskóciklusok könnyedsége, levegőssége, vékony faktúrája hatására kezdett el temperával kísérletezni.

Patkót Aba-Novák Vilmos ajánlotta Gerevich Tibor, az Akadémia igazgatójának figyelmébe, így mindketten már az első évfolyammal érkeztek Rómába 1928-ban, és vették birtokukba a Via Giulián lévő Magyar Intézetet. Az ösztöndíjasoknak saját műterme, modellje és költőpénze is volt, melyet többek között utazásra kellett fordítaniuk. Ennek a felhívásnak Patkó maradéktalanul eleget tett. Aba-Novákkal közösen sokat utaztak Olaszországban, egészen délig, Cefaulig is eljutottak. Hogy mikor merre jártak, nehéz nyomon követni, egyedül Patkó vázlataira lehet támaszkodni, amelyek egy részén napra pontosan jelezte, hogy éppen mely városkában tartózkodik.

A barangolásoknak, valamint az itáliai reneszánsz mesterműveinek megismerése révén készültek a madártávlatból ábrázolt tengerparti öblök, kikötők, hétköznapi emberek mindennapjait megörökítő tempera festmények. A nápolyi kikötő szorgos munkáit felülnézetből ábrázoló festmény egy remek darabja Patkó olaszországi ciklusának. A képen uralkodó vidám színek, mély okkersárgák, az előtérben látható hajó élénk rózsás árnyalata, a tenger szikrázó kék színei ékes bizonyítékai annak, hogy milyen stílusfejlődésen ment keresztül Patkó római tanulmányai során.

A festmény különleges provenienciája is ezt támasztja alá: Korábbi tulajdonosa Vayer Lajos, az ELTE művészettörténet tanszékének egykori vezetője és professzora, az itáliai reneszánsz kiemelkedő kutatója. Az olasz művészetek iránti szenvedélye vezette Vayert Rómába, és akár csak Patkó, ő is a Római Magyar Akadémia ösztöndíjasa volt. Halála után fia, a díszlet- és jelmeztervező Vayer Tamás tulajdonába került a festmény, majd végül hosszú évek után, egy budapesti magángyűjteményből került újra a nagyközönség elé.

Kelen Anna

Patkó Károly (jobbra lent) a Római Magyar Intézetbeli műtermében